

NAPRA FORGÓ

BENCSIK GÁBOR

Zöld, húsos levelek cirip-énekéből, büszke bogáncsvárak és harmatos ösvények cinkos védettségéből feszülök vissza csupaszig ágaimra, melyeknek kérge már nem hozza utánam féltetek forrásvizét, csak sáros nedvet, lassú mérget, melyet szomjamban komoran fogadok. Gyökereim felszínre hordta a magány, és a nap szüntelen tánca az égen idesodort, szinte beleolvastott ebbe a székbe, ahonnan szótlantul, de titkos lázongással figyelem közös mozdulataink halkulását, halálod.

Tudom, csendet esküdtünk, bölcsességet és álmat, de látod, rám borulnak a falak, kezemre tekeredik a homály, és én csak magamért reszketek tovább benned, hogy bennem hagyd el önmagad.

Voltál biztos fészek, királyné és porkoláb, akit most csendesesen visszahív a halál. Kicsit remegve, de elszántan bolyongsz az öntudatlanság vakítóan fehér falait követve, feledve hatalmat és lármát. Miért hívsz? Nem követhetek, csak ujjaimmal rajzolhatnék hosszú lövészárkot a paplanok tengerében arcodig, hogy belőle harcoljon múltunk félénk, de hűséges katonája a tiszta földekért.

A szoba küszöbén átlendül egy árnyék, és az ágy melletti székbe huppan egy öregúr, szembe velem. Nem is öregúr, csak a viselete öreges; kicsit bő házikabát, alatta fehér vászoning és amolyan bohócos, piros csokornyakendő a nyakán. Szigorúan vár, azt hiszem, rád. Hosszú, csontos, szinte kamaszos ujjai leválnak a fiatal, de szokatlanul rizsporos fehér arcról, melynek mélyéről tompa fényű, ám játékos szemek villannak rám. Hallgat.

Nemsokára majd feláll, és szorosan magához ölelve elcsalja innen anyám, nedves, avarral telihordott hazájának éjszakájába, és innen kiszorul a fény, sunyin elszáll, mintha csak nem érte áldoztuk volna büszkeségünk, erőtlenségünk harcát.

Úriember, úrifíú ez itt, és mégis kereskedő, fölényes király és számító csaló, ki tartozást nem tűr, de titkos, elszuttogott egyezségekből űz csúfot

ködös hajnalokon, amelyekből bátraknak és mihasznáknak egyaránt nincs menekvés.

Nem is örül igazán, csak nagy színész, önnön durvaságának bábja. Tulajdonképp szép, vonzó, és vonásai most hirtelen ismerőseknek tűnnek; mintha már ébredtem volna hűvös pillantásának szorításában. Tehetetlenül, megalázva didergünk egymást támogatva, fel sem nézünk. Védtelenek, rémült balgák. Vesztesek? Soha nem szabad elhinnem. Emlékszem: már gyerek vagyok.

Felkészik izmaimban a reggel, a nyitott konyhaajtóból felerősödnek az edénycsörgések, megfestődik a szoba, és én még mindig hihetetlen ragaszkodással szorítom a párna csücskét. Pillantásom befogja a gyermekkuckó édes világát. A kuckó falai már melegek, kis kezek játékos izgalmát várják hajlataikba, önfeledt küzdelmet gonosz manókkal, örök házasságot a szépséges csutkatündérrel, vijjogó tűzoltókocsik riadt hadát, várakat ostromló mozsárágyúk fenyegető zaját, ártatlan lángokat és békés elfáradást. És mintha ólmot öntenének tagjaimba, visszatérnek hozzám a karácsony képei, súlyos csillogásukkal és mély örömmel. Tekintetem, ha tudna, ismét visszabújna a fenyőágak fátyolos titkai mögé, vissza az esti gyertyafényhez, vissza az öleléshez. És az ajándékok, igen, azok most mind ott várnak az ágy lábánál, szétszórta csomagolópapírok és színes szalagok tengerében. Ha most oda se néznék, csak lenyúlnék, máris kezembe akadna a kalózhajó, és én felemelhetném takaróm óceánjába.

Nem félek, nekem senki sem árthat, a szomszéd szobából beúszik apám fuvolájának hangja, gyakorol, anyám a konyhában tesz-vesz, talán reggelit készít.

A szoba közepébe állok, így ingujjban, gatyában és az emelkedő-süllyedő zene ütemére forogni kezdek, mint egy részeg balettáncos. Hívnak a falak, hív a kert, hóval behordott utcák, gyorsan sikló szánok, hív a távol, és én újból és újból perdülök szívem forgatónyomatékán, a magasba. Forgok, mint egy bűgőcsiga, a vidám hangok besodródznak kinyújtott kezeimbe, és én csak pillanatokra nyitom már ki a szemem, vakító fénycsóvák válnak le a dallamról. Csak villanásnyira látom, hogy a szoba sötét sarkában házikabátban ül egy rizsposros arcú idegen, kereskedő és király, aki most erőtlen rosszállással követi lelkes táncomat. És ahogy számomra lassan ezüstbe öltözik a világ, táncom rejtélyes tengelye megemelkedik, fehér arca úgy válik haragosabbá, tehetetlenebbé.

Úgysem érhet már utol, fenyegetni is képtelen, irigysége roskasztja önmagába.

Forgásom ezüstbe mártja a házakat, kéményeket, csak örömmel érhetem el a képtelen távolságokat, haldokló csillagokat, a magához ölelő gyer-

mekkuckót, csak a meleg hanggal rejtőzhetnek üldözőm elől a törékeny papírvárba, csak a meleg suttogással, mely nem tudom, a felhők mögöl, az ismeretlenből vagy a kis konyhaajtóból úszik utánam: – Kicsi napraforgóm, virágom...

PARISKA KOMUNA

autor
 Branislav Pipovic
 adaptacija
 Ivana Dacic
 reditelj
 Pecko Mladen
 scenograf
 Juraj Fabri
 kostimograf
 Svetlana Cvijanovic
 kompozitor
 Ljupko Krizanovic

ATELJE 212/1988

izdavač
 Branislav Pipovic
 Zvezda izdavač
 Beograd
 Marko Marković
 Milan Mladenović
 Miroslav Krleža
 Danica Petrović
 Radmila
 Pecko Mladen
 Juraj Fabri
 Svetlana Cvijanović
 Ljupko Krizanović
 Ljiljana Krizanović

